

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, L. 17.Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 95.

V Ljubljani, v petek 26. aprila 1901.

Letnik XXIX.

Združeno framonstvo.

Popolnoma jasno je sedaj, da je boj proti katoliški cerkvi, kateri se je sedaj tako nanagloma v najostrejši obliki pokazal v raznih evropskih državah, zamišljen v framonstvenih ložah, katere imajo svoje »mačherje« v vseh državah. Podajmo le nekaj poročil o framonstvenem gibanju v raznih krajih.

Dne 21. aprila se je slavila v Rimu inauguracija novega framonstvenega predsedstva v »palazzo Guistiniani«. Bile so zastopane vse italijanske lože s sedemdesetimi zelenimi zastavami. Govoril je glavni mojster framonstva Ernst Nathan. Njegov govor, ki je bil ta pot javen, je bil vseskozi ironičen. Ironično je naglašal, da framonstvo ni tajno društvo in da ne dela skrivnostnih spletk zoper družbo in pravno. Ironično je naglašal, da se framonom ne gre za nič drugega, nego za človekoljubje in dobrotelost. Nato je pa zagovarjal stari običaj framonov, da morajo imeti med seboj tajna znamenja pri pozdravih. Skrivni framononi so v vseh deželah, in da se spoznajo med seboj, morajo imeti tajna znamenja pri pozdravih. Na poseben način si stiskajo roke, imajo svoje besede, na katerih se spoznajo itd. Nato je pa proglasil glavno načelo framonstva, katero jih naj vodi v javnosti: Nikdar ne smejo reči, da se bore proti veri in proti pravici, ampak vedno morajo reči, da se bore samo proti klerikalizmu.

To je pač ravno tista zvijača, katero rabijo tudi naši liberalci vsak dan. S to zvijačo nastopajo v državnem zboru in jo rabijo v svojem slovstvu.

Enaka srca se najdejo, tudi če so daleč narazen. V Španiji, na Portugalskem in na Francoskem so framononi javno začeli najhujši boj proti samostanom in proti cerkvi, in naši židovski in liberalni listi že pišejo, da bi bilo treba pri nas v Avstriji začeti z

isto gonje. Framason Galdez je spisal igro »Elektro«, ki je služila španskim framonom za povod k demonstracijam, in framon Bukovics, ravnatelj dunajskega »Deutsches Volkstheatra« je takoj začel pogajanje z njim, da se igra spravi na oder tudi na Dunaju. To idejo je pa seveda prvi imel žid: »N. Fr. Presse« jo je sprožila.

Sploh je pri nas framonstveni vpliv vedno močnejši, in dasi je ta družba v Avstriji prepovedana — na Ogerskem je dovoljena — ker ima v svojem načrtu tudi boj proti habsburski vlad. hiši, vendar je število framonov v Avstriji vedno večje. Framonstvo se posebno trudi, da bi se urinilo med politično uradništvo in med sodnike, ter se želi polastiti gledališča. Za gledališke predstave imajo framononi med seboj vedne zveze. Na Dunaju je bila pred kratkim književna pravda framonov Bahr, in Bukovics proti Krausu, izdajatelju lista »Fackel«, in ta je prebral pri razpravi okrožnico, namenjeno ložam, v kateri stoji pisano: »Vam naznanjamo, da se bo prva predstava »Athleta«, spisanega od framona Baha, igrala čim najpreje in da brat Bahr pričakuje od nje mnogo uspeha.«

Če spíše kak framon gledališko igro, takoj so obveščene o tem lože in liberalni časopisi. Takoj se naredi velika reklama in skuša zlorabiti gledališki oder za framonstvene namene. Dunajsko framonstvo živi v poltemi, iz katere bi rado stopilo očitno na plan. Sedaj le skrivaj neti one boje, ki naj Avstrijo in katoliško cerkev uničijo. Ogerski framononi se shajajo na Dunaju, naredila se je tam že osrednja zveza, ki vodi protikatoliško gibanje. Hrupno gibanje »Los von Rom« naj bi nas prestrašilo in pripravilo polje za bojne načrte framonov v državni zbornici.

A upamo, da se je ravno vsled teh bojev katoliška zavest utrdila in oživila. Framononi bodo pri nas zadeli ob najodločnejši odpor.

Državni zbor.

Dunaj, 25. aprila.

Divji zakon.

Socijalni demokratje in njihovi učenci po deželi vedno naglašajo na shodih in v svojih glasilih, da so edina stranka, ki želi resno delo v zbornici. Res pa je ravno nasprotno, da motijo in ovirajo delo z raznimi nepotrebnimi ali naravnost frivolnimi predlogi, ker ravno na ta način še morejo širšo javnost opozarjati na se. In čudno! Socijalni demokratje in Schönererjevci so si kakor kakor pes in mačka, toda v boju zoper javni red, vero in dinastijo so si krvni bratje. Največje kozle brezobzirnih prusakov zagovarjajo in podpirajo socijalni demokratje v imenu »svobode« in v imenu iste svobode nete in širijo kulturni boj v Avstriji. Vse to se pa vrši po tajnih načrtih židovskega liberalizma. »Neue Freie Presse« in sorodna jej glasila udrihajo po »klerikalizmu«, v istini pa merijo na katoliško cerkev, ki je dandanes skoraj edina braniteljica javnega reda, krščanske resnice in kar je za nas največjega pomena, tudi edina zaslomba obstanku habsburske države in slovenskega naroda.

Ako se vkoreninijo v Avstriji ideje hripavih prusaških gavranov, potem glejmo, da naredimo politično oporoko. Sama hinavščina je, ki trdi, da boj, zasramovanje in psovanje ne velja katoliški veri, ampak le »klerikalcem«. Ti so nevarnejši ljudje od socijalnih demokratov, ker kot tihotapci kradejo narodu vse ideje in vtihotapljujejo v domače kraje vso framonstveno kugo in židovsko nesnago.

Te dni so se načelniki nekaterih desniških klubov mnogo razgovarjali o sredstvih, da bi vsaj v zbornici preprečili trajno smetišče nemške kulture in židovske umazanosti. Toda vlada — govorimo odkrito — se danes boji le tistih in ustreza le tistim, ki jej kažejo zobe. Ali hočete še dokazov?!

Iz odsekov.

Poljedelski odsek je v zadnji seji razpravljal o vladni predlogi glede kmetijskih stanovskih zadrug. Poročevalec Povše je v obširnem, stvarnem in jako poučnem govoru dokazoval potrebo kmetijskih stanovskih zadrug. Organizovani so vsi drugi stanovi, le kmetje so prepuščeni negotovi usodi. Ker pa je kmetiči stan najmočnejši steber države in socijalnega reda, treba mu je dati zakonite opore v zadrugah. To vodilno misel je utemeljeval z raznimi dokazi iz gospodarskega življenja in svetovne trgovine. Odsekovi člani so govorila živahno odobrvali in načelnik grof Zedwitz se mu je v imenu odseka zahvalil za temeljito poročilo.

Tiskovni odsek je v zadnji seji razdelil poročila. Dr. Beuerle je prevzel poročilo o predlogih, da se razveljavi § 493 kaz. pravnega reda (objektivno postopanje); Dobernigg bode poročal o predlogih, da se razveljavi prepoved kolportaže; dr. Pantuček o predlogih, da se predrugači kaz. pravni red glede kompetence porotnih sodišč za zasebna žaljenja časti po tisku; dr. Licht bode poročal o drugih predlogih glede tiskovne prenosne.

Odsek za državno žganjarino je včeraj vsled vladnega poziva vsprejel k členu II. dostavek, da se bode morala višja žganjarina (20 vin.) poplačati tudi od žganja, ki pride pred 1. septembrom z Ogerskega, iz Bosne in Hercegovine. Odsek pa je z večino odklonil predlog dr. Reicherja, naj bi se žganjarina povišala še za 20 vinarjev in ti višji dohodki prepustili posameznim deželam za razna sredstva proti žganjepitju. Ta predlog je sicer umesten, da, potreben. Vendar pa so mnogi člani glasovali proti predlogu, ker ni v tehnični zvezi z vladno predlogo. Odsek se bode še v eni seji posvetoval o raznih resolucijah glede žganjepitja.

LISTEK.

O Levčevem »Slovenskem pravopisu« in njega kritikah.

Spisal dr. K. Štrekelj.

(Dalje.)

Najboljše pravilo za šolo je podal doslej Navratil v svoji »Kurze Sprachlehre der slovenischen Sprache, Laibach 1850« na str. 12. in 13. Ker je ta slovnica dandanes prav redka, hočem tukaj ponoviti nje pravilo, omissis erroribus correctisque corrigendis, po slovensko:

»Omehčani l (lj) pišemo:

1. zlasti za ustniki (b, m, p, v): gibljem, zibljem, zemlja, kaplja, opravljam, oživljujem itd. Vendar se v korenskih delih besed (izvzemši besede bljujem, pljujem, pljuča, pljuskati in izvedenke iz njih in iz varijant njih korena: bljuuga, pljuuga) ne piše lj, torej: blato, bled, mleti, mlatiti, platno, plot, vleči, vlačiti itd.;

2. vedno pišemo lj pred končnico -am, -ati glagolov V. vrste 1. razreda, kadar je pred l-om še kak soglasnik, in pa pred končnico -ujem, -evati glagolov VI. razreda: jecljam, jecljati, jecljal, pihljam, -ati, -al; prepeljujem, prepeljevati, -ljeval;

3. pred končnicami -iv, -ivost: potrpešljiv, potrpešljivost, posabljiv, -ivost; šaljev (iz šalljev) itd.; pred končnico -ljaj: bodljaj, metljaj, smetljaj, stogljaj itd.; dalje imajo skupna imena, katerih osnova se končuje na l, vselej lje: selje od sel, oglje od ogel. Pri drugih s končnico -lje (tje) izpeljanih besedah od imen na -li, -lo, -la je prav tako pisati lj, kateri se v starejših tvorbah izreka omehčano kakor l: veselje, v mlajših in izposo-

jenih pa kakor l-j, to je l in j záse: sošalje (primerjaj točko 10. Pravopisa);

4. pred končnico -en trpnega deležnika glagolov IV. vrste z izpeljankami vred: beliti — beljen; izvoliti — izvoljen, izvoljenec itd.;

5. na koncu zlogov, kadar se l sliši tudi v izreki tistih krajev, kjer se čisti l izreka navadno kakor u: kralj, boljšati, kavelj itd. Toda to ne velja, če je i, e odpal na koncu: al, dol, nikol za ali, doli, nikoli;

6. v oblikah sedanjkovega debela glagolov: meljem, steljem, poljem, pošljem;

7. v končnici ulja: hodulja;

8. v posameznih besedah: beljak, brljav, brljuga, Celje, čeljust, dalja (adj. daljni, ne dalnji), dalje, ključ, kljuka, kljun, kljuse, kruljav, ljub, ljud, nedelja, peljati, Poljak, polje, ulj, vkljub, volja, želja; glede besed na lja, la in elj, potem gledé tujek glej, kar je rečeno zgoraj. Te bi bilo posamez našteti v slovarčku.

§. 17.—23.

Ker govori pravopisec o pregibnem (polglasnem) e šele v točki 18.—21. ter imamo v zgledih ubohec in glušec opraviti ravno s pregibnim in ne pravim e, bi bilo zglede ubog, gluš itd. zameniti z drugimi, n. p.: drug, družje, družica, drusi ali ubog, nebože, ubožica, ubosi in siromah, siromaše, siromašiti, siromasi.

V točki 18. bi bilo za »polglasni e« pisati »polglasni, zdaj mehki, zdaj trdi e«, s čemer bi se nadomestnik starih polglasnikov določneje označil v razliko od vedno mehkega e za stari e, g, ž.

V točki 20. graja Ilesič besede: »legati, legal, ležniv, ležnivec, toda laž, leži« in misli, da je ta beseda najnesrečnejši zgled za menjavo e—a v odsevu starega polglasnika. Levec se je gledé te besede in besede čast

ravnal deloma po naukih Škrabčevih; deloma pravim zato, ker v slovarčku pripušča zoper pravilo §. 20. oblike z e in z a. Škrabec se ravna v tem oziru po zapadnem izgovoru (Cvetje X. 8) in se sklicuje na pisavo Truberja in drugih starih pisateljev. Po njegovem mnenju se je pri izpeljankah besede čast prenesel a iz oblik, v katerih ima dolgi povdarek, tudi v oblike, v katerih nima povdarka: zgodilo se je torej ž njimi isto, kar v kraniščini v še nekaterih drugih primerih, n. p.: dan — danica — daniti se, lan — lanu — lanen, mah — mahu — mašiti — mašina 'Lederfleck', maša — maševati, panj — panju — panjača, sat — satoveje — satje, svast — seasti, tast — tastu, vas — vasi — vasovati, tánjšati — stanjševati, potem tudi sanje — sanjati (na Gorenjskem: sajne, sajnatu), manjši — manj — smanjševati — manjšina, posebe zase stoji maščevati. Škrabec hoče vsled oblike častiti, v kateri je a prenesen iz oblik kakor čast, pisati tudi čaščen, čaščenje, dasi se sploh med Slovenci govori čiščen, čiščenje, češčen, češčenje, in razlaga e zadnjih dveh besed kakor preglas iz a, češ, kratki a se mora za j, č, š, ž po češkem načinu »spremeniti v e«, »kakor se sliši tudi jša za jas, tjša za tja«. Ta razlaga oblike češčen se mi ne zdi verojetna zato, ker nahajamo čiščen, češčen poleg častiti tudi v narečjih, katera ne spreminjajo a za mehkiimi soglasniki v e, n. p. v gorenjskih in štajerskih narečjih; Gorenjec pravi (v Ihanu) počšjžana, Štajerec pa češena. In če se je a spremenil v e v češčen, zakaj se ni zgodilo isto v častiti, kjer je a prav tako nepovdarjen in torej kratek? Zato mislim jaz, da imamo v češčen (na zapadu izrekano s polglasnikom, na Štajerskem z e) ohranjeno še staro obliko, ki odgovarja pravilni slovenski, na čast še ne naslonjeni obliki čiščen in da je torej dandanašnji pisati čast — častiti, toda češčen — češčenje.

Soc. politični odsek je imel sinoči zopet daljšo sejo, v kateri je po dolgi razpravi sprejel ves zakon glede znižanja dela v premogokopih na 9 ur. Dolga debata je bila o odstavku 6. paragrafa 3., ki določa razne izjeme za daljše delo. Posl. Schummaier je hotel takoj vstaviti iz Cingrovega predloga razne določbe glede ženskega in otroškega dela in nedeljskega počitka.

Vladni zastopnik Zechner je ugovarjal, češ, da v rudnikih v Avstriji ob dnevu dela le dobrih 5% žensk in 6% otrok pod 18 letom; dalje pa te nasvetovane določbe ne spadajo v zakon. Odsek je z večino odklonil Cingrove predloge, pač pa s 15 proti 11 glasovom vsprejel določbo, da smejo oblastva dovoljevati izjemno daljše delo v »porazumu« s podjetnikom in delavskim odborom, in ne po »zasišanju«, kakor določa vladni načrt. Ker se je vladni zastopnik odločno protivil tej premembi, je dr. Kolischer zopet odložil poročilo, češ, da noče biti pogrebec zakona, ker gosposka zbornica gotovo ne pritrdi tej premembi. Odsek je nato soglasno naprosil Kolischerja, naj obdrži poročilo. Kolischer si je izprosil 24 ur pomisleka. Danes zvečer ima odsek zopet sejo. Tudi razni drugi odseki zborujejo danes, da razpravljajo o najnejših predlogih.

Važnost trgovinskih pogodb.

(Piše državni poslanec vodja Fr. Povše.)

(Dalje.)

Navedi hočem še, da je izvoz naše kuretnine znašal v teh 10 letih (1891 do 1899) 6,146.000 gld., uvoz pa je znašal 1,683.000 gld.

Divjačine izvozili smo za 1,818.000 gld. in sicer največ v Nemčijo.

Prav zanimiv je izkaz kupčije s kurjimi jajci.

Naš izvoz jajc znaša na leto vrednost 34,775.000 gld., torej skoro ogromni znesek 35 milij. gld.

Uvoz pa posebno iz Rusije znaša na leto vrednost 8 milij. gld.

Največ jajc se proda v Nemčijo (80%), na Angleško (10%), v Švico (4%), v Hamburg (6%). V državi odpade na Galicijo največ jajc.

Naše državne vlade dolžnost bo tedaj, ko vidi, da more naša država prodati na leto jajc za 35 milijonov gold., pri obnovitvi trgovinskih pogodb primerno carino naložiti na jajca, prihajajoča iz Rusije sedaj brez carine.

Kaj pomeni izvoz živine osobito za naše kraje, ko dobivamo ravno v živinoreji ono pomoč, da moremo vstrajati na domači zemlji, ni mi treba še posebej dokazovati.

Naš kmetovalec ve ceniti tujega kupca. Ko pride kaj ptujcev na sejm, zadovoljni so kmetovalci, ker ti pomorejo k boljši ceni. Zato je za nas največjega pomena dobro urejen izvoz naše živine in zato moramo z vso skrbnostjo vestno zasledovati to akcijo naše države pri sklepanju novih trgovinskih pogodb, ki naj nam pripomorejo, da se po ugodnih cenah prodaja naša živina v inozemstvo. Naša vlada pa naj že enkrat pogumno in brezobzirno nastopi ter od ogrske vlade zahteva, da tudi ona uredi svoje živinozdravstvene naprave, da bodo mogli naši živinorejci neopovirano rediti živino in jo uspešno izvažati.

Za planinske dežele je prav živinoreja najvažnejša gospodarska panoga; zato moramo zahtevati, da jo vlada štiti in podpira. Odstraniti treba vse ozire in meje zapreti državam, od katerih nam pretijo živinske kužne bolezni. Proč tudi z znižano carino! Zakaj naša živinoreja, ki more na leto oddati za milijone goldinarjev (kakor v letu 1894 celo za skoro 100 milijonov gl.) svoje živine, je povsem kos, da zaklada in oskrbuje mestni trg v državi; zato je vsaka olajšava pri carini za ptujo živino neopravičena. Mi sami pa — in vlada naj nas podpira — delujmo na to, da kvalitetno zboljšamo našo živinorejo, ker vsi izkazi o izvozu naše živine spričujejo, da se kvalitativno izvrstna živina najlažje proda za izvoz v ptuje države, in po taki živini ptuji kupec primerno najbolj povprašuje in jo najdražje plačuje. (Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. aprila.

Investicijska predloga zagotovljena.

Razprave v železniškem odseku tako napredujejo, da se sodi, da bo cela vladna predloga o investicijah v prihodnji torkovi seji definitivno rešena in pride lahko še isti teden pred poslansko zbornico. Nerešena sta ostala včeraj samo še poslednja dva člena vladne predloge. Ker vlada v odseku tolika soglasnost in ker je upanje, da zadovolji vlada tudi Čeha in Poljake z načrtom o vodnih cestah, ni dvomiti, da bi predloga tudi v zbornici ne dobila potrebne večine, toda potrebno je, da zbornica tudi res dela v tem kratko ji odmerjenem času, kar pa seveda še ni popolno gotovo, kakor nam kažejo prizori v vsaki seji.

Hilsnerjeva afera pred kasaktskim sodiščem.

Najvišje sodišče na Dunaju je te dni zavrglo pritožbo proti razsodbi porotnega sodišča v Piseku, ki je obsodilo na smrt morilca žida Hilsnerja, ter s tem v polnem obsegu potrdilo prvotno razsodbo. To pa Izraelu nikakor ni po volji in glasilo avstrijskega židovstva je, kakor pri vsaki taki priliki, priobčilo v četrtek dolgozvezen uvodnik, v katerem daje duška svoji in njega krivonosih bravec jezi nad tako razsodbo. Članek ima v prvi vrsti namen, vplivati kakorkoli na vlado, oziroma pravosodnega ministra, da priporoči Hilsnerja v popolno ali delno pomiloščenje kroni. Posebno značilen je sledeči stavek: Ako se krona ne bo bolj spominjala zmotljivosti, ki je združena z vsakim človeškim delom, nego sodniki, in ako ne bo milosti delila, izpolni se v gotovem časopisju že viharo ponavljana želja po vislicah za obsojenca. — Člankar vključ dvakratni soglasni obsodbi porotnikov in potrditvi od strani najvišjega sodišča še vedno dokazuje, da Hilsnerju krivda ni dokazana, da je bržkone popolno nedolžen in da bo zgodovina poznih let obsojala to juridično »zmoto«. Najbolj pa boli krivonosega pisca, da se sedaj ne bo dala tako lahko spraviti sveta »pravljica« o ritualnem umoru in da se bo trdilo o vseh Hilsnerjevih sovernikih, da so zmožni in sumljivi takih dejanj. — To je tista točka, okoli katere se vse suče, akoravno sodišče nikjer ni naravnost izrazilo, da bi bil obsojen izvršil ritualni umor. Da se pa kaj takega odstrani in onemogoči, treba ostro kritikovati razsodbo in apelovati na milost krone, in to je hotel člankar doseči s tem uvodnikom.

Gonja proti kongregacijam na Portugalskem

je dosegla višek z dekretom, katerega je potrdil kralj in s katerim se določa razpust in sekularizacija »od države nepriznanih« redov. Z imenovanim dekretom, čegar vsebina pa še ni popolno pojasnjena, se določa, da se morajo obnoviti neki stari dekreti, ki določujejo razpust kongregacij. Takih dekretov pozna Portugalsko troje, toda iz vseh se razvidi, kako malo je vlada na njih podlagi opravičena, nasilno postopati proti cerkvenim redovom. Prvega je izdal zloglasni Pombal leta 1759 proti jezuitom. Ta dekret je pa vlada sama razveljavila, ko je dovolila, da je papež Pij VII. zopet uvel red družbe Jezusove, in ga je vlada v svrhu misijonov v Zambezi celo varovala in podpirala. V ustavi kralja Dom Petro IV. se pa poleg tega še nahaja določba, da se nikogar ne sme prognati ter mu oropati premoženja iz verskih razlogov. Člani vlade so tedaj sami podpirali redovništvo. — Drugi dekret je iz leta 1833 in tretji iz leta 1834. S prvim se določa razpust in izguba političnih pravic t. d. danjih moških, z drugim t. d. danjih ženskih samostanov. Od članov tedanjih moških redov sedaj ni več nobenega živega, izmej ženskih članov pa živi le nekaj malega osivelih redovnic. Za bodočnost pa ta dva dekreta ničesar ne določata in sta tudi v smislu obstoječe ustave že davno razveljavljena. Sedaj na Portugalskem obstoječi redovi niso oni, ki so jih tedaj nameravali odpraviti, in se tudi ne morejo smatrati za njih pravne naslednike. Za pričetno gonjo proti redovništvu na Portugalskem bi bila torej pred vsem potrebna prememba ustave. Kajpada se sedanji frumasonski politiki ne ozirajo na to in skušajo uporabiti vsa po-

stavna in nepostavna sredstva v dosego svojega namena.

Rusija v Kini.

Angleški list „Daily Mail“ je prijavil neko vest glasom katere se Rusija skuša iznebiti neljubih jej „prijateljev“ na kitajski zmlji in pridobiti več samostojnih tal glede Mandžurije. V dotičnem poročilu se glasi, da je ruski car samo radi tega povabil francoskega zunanjskega ministra v Petrograd, da se dogovorita, kako bi na lep način odstranila angleško, nemško, italijansko in ameriško posadko iz Pekina in sploh iz Kine. Pravita namreč, da ostale velesile samo radi tega puščajo na mestu svoje čete, ker se boje, da jim sicer Kina ne izplača zahtevane odškodnine. Za to hočeta Rusija in Francija prevzeti poročstvo in s tem izpodbiti omenjeni razlog. Nemčija in baje tudi naša monarhija ter Italija so se že zadovoljile z ruskim načrtom, Anglije se pa Rusom neki ni treba bati, ker potrebujejo Angleži ravno sedaj obilo drobiža. S Francijo bi se pa Rusija že sporazumela na kak ne posebno težaven način, morda z nekaterimi koncesijami na orijentu, in vprašanje glede Mandžurije bi bilo za Rusijo ugodno rešeno. — Tako poroča o ruskem načrtu angleški list, o katerem pa morda v Petrogradu na vedo toliko, kakor v Londonu. Posebno čudno je tudi to, da se z nobeno besedico ne omenja Japoncev, ki so v zvezi z Anglijo vendarle jedini strah ruskih državljanov.

Mirovna pogajanja v Južni Africi.

V zadnjih dneh je došla v Evropo vest, da je nastopila mej Angleži in Buri sedaj nova posredovalka in sicer sama soproga burskega gener. Bothe. Imenovana najnovejša posredovalka je popolno prepričana, da bo imela vspeh pri svojem podjetju. Posvetovala se je že z burškimi voditelji in je šla sedaj h Kitchenerju, da izve od njega končne pogoje. Soproga Bothova upa, da se general Botha konečno da pogovoriti in sklene mir. — Ta vest je že a priori kaj malo verjetna in je bržkone le nekaka želja Angležev samih, ki bolj nego Buri hrepene po miru. O korakih generala Bothe v dosego miru se dosedaj sploh še ničesar ne čuje in izvirajo vse dotične vesti jedino le iz Kitchenerjevega tabora.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 26. aprila.

„Gospodarska zveza“ in „Slov. Narod“. Včeraj je moral prinesiti „Slovenski Narod“ popravek onih neresnic, katere zadnji čas zopet razširja o „Gosp. Zvezi“. A bil je toliko posten, da je pridejal opazko, v kateri zopet trdi to, kar je moral ravno prej preklicati, da je namreč morala „Gosp. Zveza“ z Dunaja dobiti strokovnjaka, da ji je sestavil bilanco. To je popolnoma neresnično. Bilanca je bila že narejena začetkom meseca marca brez vsake tuje pomoči, katere tudi treba ni. Sploh se pa predloži bilanca odboru in občnemu zboru, pri katerem jo vsakdo lahko pregleda ter izreče o njej svoje mnenje. To pa velja le za one, ki so udje „Gosp. Zveze“ in pri tem interesirani. „Narod“ pa ž njo nima nobene zveze in naj molči o tem, kar mu nič mar.

Javno predavanje v Katol. domu dne 24. t. m. je privabilo prav obilno poslušalcev. Dvorana je bila polna. Gospod dr. Krek je opisal najprej razvoj alkoholizma. Primerjal je glede na uživanje vpijanljivih pijač nekdanje čase s sedanjo dobo; prišel je do zaključka, da ljudje še nikoli, odkar svet stoji, niso tako sistematično pijančevali, kakor dandanes, in da niti absolutno niti relativno niso nikoli povzili toliko alkohola, kakor sedaj. Minulo 19. stoletje bi lahko imenovali stoletje gostiln. Saj imamo že vasi, v katerih je vsaka deseta hiša gostilna. — Na to je predavatelj naštel različne pomočke, s katerimi skušajo človekoljubi omejiti pijančevanje. Taka sredstva so pridige, Marijine družbe, zadruga, ki točijo namestu žganja vino po nizki ceni, strožje nadzorstvo nad vojaki, izpolnovanje postave o policijski uri, državni monopol na vpijanljive pijače v tej obliki, da bi se uživanje teh pijač omejalo, lep vzgled onih, ki druge navajajo k zmernosti itd. Govornik je sklenil z željo, da bi vsakdo izmed poslušalcev kaj storil za omejitev pijančevanja.

Občinske volitve v Ljubljani. Pri današnji volitvi prvega razreda je bilo oddanih 207 glasovnic, absolutna večina je znašala 104 glasove. Razcepljenih je bilo 50 glasovnic. Prišli so po zahtevu »naprednjakov« na volišče skoro vsi liberalni volivci. Naši in nemški volivci so ostali doma. Vseh volivcev v prvem razredu je 633. Dobili so Josip Lenč 193 glasov, Elija Predovič 192 glasov, lekarnar Ubald pl. Trnkoczy 182, dr. Matija Hudnik 174 glasov, dr. Stare 169 glasov. Prvi štirje so izvoljeni na tri leta, dr. Stare pa na dve leti. Dr. Gregorič je dobil 10 glasov, dr. Triller 1, Stricelj 1, Mathian 1, Petričič 1, dr. Matija Galantuomo 1 in dr. J. Unišono 1 glas. Mnogi volivci so volili samo nekaj kandidatov, nekatere kandidatov so pa spuščali, ne da bi koga drugega napisali na njihovo mesto. Posebno zanimivih prizorov danes ni bilo. Dr. Tavčar se je jezil, da mu »klerikalci« kot državnemu poslancu ne privoščijo dopusta — predno je še sploh kaj naredil — in da ne more od sape živeti. Velika preplašenost je vladala mej vrstami magistratovcev okoli 11. ure. Nek šaljivec je teletonično sporočil v Mestni dom, da ob 11. uri prikorakajo na volišče Nemci. Gotovo je bil ta šaljivec mej izvoščiki, ki bi radi kaj zaslužili, in res so potem magistratovci spravili na volišče vse, kar in kakor so mogli. Tudi to pot je katoliški župnik Vrhovnik prišel na volišče glasovati, menda s pooblastilom, za liberalne kandidate, in čuje se, da je glasoval celo za odbornika nemške protestantske ljubljanske občine, protestanta pl. Trnkoczyja. Značilno je, da je n. pr. G. Predovič dobil več glasov, kakor gg. dr. Hudnik in dr. Stare.

Osebnosti. Iz Šebrelj se poroča: da je dne 21. t. m. izvolilo ondotno starešinstvo pred. gosp. župnika Janeza Kokošarja v priznanje njegovega večletnega uspešnega delovanja v splošni blagor šebreljskih občanarjev svojim častnim občanom. — Za župnika v Bračanu pri Korminu je imenovan č. g. Edvard Suppanzig. — Zdravnik g. dr. Anton Vilimek se je naselil pri sv. Trojici v Slov. goricah.

Umrl je danes zjutraj v Kamniku v pokojni duhovnik č. g. Blaž Muhovec v 74. letu svoje dobe. Rojen je bil pokojnik na Breznici 29. jan. 1827, v mašnika posvečen 30. jul. 1854. Pogreb se vrši v nedeljo popoldne ob 4. uri. Venci se na željo pokojnika odklanjajo. N. p. v m.!

Pasijonske predstave v Katol. domu v Ljubljani. V nedeljo dne 28. apr. 1901 priredi v tukajšnjem Katoliškem domu pasijonske žive podobe (v podobi mramornatih slik) režiser Karol Kunst po podobah slavnih mojstrov, kakor Murillo, Dürer, Holbein, Piloty, Haulbach, Munkacsy, Glötzle, van Dyk, Rubens, Signorelli itd. — I. oddelek: 1. Zadnja večerja. 2. Kristus na oljski gori. 3. Ujetje Jezusa. 4. S trnjem kronanje. 5. Kristus pred Pil. 6. Kristus vzame križ. II. odd.: 7. Jezus sreča jokajoče žene. 8. Jezus pade pod križem. 9. Jezus umira. 10. Snamenje s križa. 11. Jezusa v grob položijo. 12. Vstajenje. — Vstopnice se prodajajo pri hišniku v Katoliškem domu in v Breskvarjevi prodajalnici pred školijo. Več povedo lepaki.

Katoliško-narodna zmaga v Ribnici. Vesela vest je včeraj prišla iz Ribnice. Katoliško narodni možje so si po trdem boju priborili večino v občinskem zastopu trga Ribnice! Izid volitev je naslednji: 1. virilen glas je liberalen, 2. podobčinska moža katoliško-narodna, 1. podobčinski mož liberalen, v III. razredu vseh 7 mož katoliško-narodnih, v II. razredu istotako sedem naših mož, v I. razredu 7 mož liberalnih, torej mej 25 občinskimi možmi 16 katoliško-narodnih mož. Ljudstvo se vzbuja! Slava nevstrašenim možem, ki so šli v boj za pravice katoliško-narodnih volivcev, slava vsem katoliško-narodnim ribniškim volilcem, ki so stali kot skala in po trdem boju dosegli lepo zmago!

Kako se fabricirajo razkoli? Zadnja „Edinost“ nas je razveselila z obljubljenim prevodom članka, ki ga je pod tem naslovom priobčil tržaški „Il Piccolo“ dne 23. aprila. S točnostjo prevoda smo zadovoljni; tudi dodatne opazke uredništva se nam zde umestne. Na neko malo netočnost pa moramo vendar opozoriti slav. uredništvo

„Edinosti“. Ko nas je »Edinost« namreč seznanila s prvim delom »Piccolovega« članka, nadaljuje: »Tu sledi odstavek, v katerem trosi »Piccolo« svoje običajne laži, da so nekateri podpisali falzificirani, drugi da niso znali, kaj so podpisali, da so se ista imena večkrat ponavljala itd. No, naše čitatelje ne bomo nikakor mučiti s temi neslanostmi... To ni povsem točno. Na vprašavem mestu sledita v »Piccolu« dva odstavka, katerih prvi se v resnici bavi s pretveznimi falzifikacijami. Žal pa, da nam je »Edinost« popolnoma zamolčala drugi odstavek, ki se glasi: »In kot krono tem dejstvom še dve vesti: Na čelu podpisancev (ki so namreč javili prestop iz lat. obreda) stojita odgovorni urednik in administrator nekega slovenskega lista, ki je glasilo slovenskega političnega društva za Primorje; — uloga sama je sestavljena na pripravljenih in razdeljenih hektografiiranih listih, zgovorna okolnost, ki kaže organizacijo, od koder izhaja«. — Vprašamo: Zakaj je »Edinost« zamolčala ta veleznimivni in kratki odstavek, ki nikakor ne bi »mučil« radovednih čitateljev, kateri se zanimajo za unijatsko gibanje? Odgovor je lahek. To dejstvo, ki ga je tu približal »Piccolo«, gospodi okolo »Edinosti« ne more biti prijetno... Zamolčali so torej velevažno okolnost, katero smo svoj čas pribili mi, za kar smo pa od »Edinosti« dobili lekcijo o — lojalnosti. Ako prinesemo mi kako povsem avtentično vest o unijatski propagandi in o gonilnih močeh iste, je »Edinost« iz sebe, nas dolži laži, preganja, kakor se nam poroča, osebe, ki niso za las zakrivile, da je občinstvo potem našega lista izvedelo resnico, a ko »Edinosti« očitajo drugi listi to, kar smo mi le po dolžnosti kronistov zabeležili brez vsake opazke, pa ta vzor »lojalnosti« preko dotičnega odstavka preide mirne vesti na dnevni red. Več lojalnosti se pač ne more zahtevati!

Kartuzijski samostan v Pletterjah. Pri tem samostanu so te dni pričeli s potrebnimi deli, katerih troški se proračunavajo na 2 mil. kron. Domači ter italijanski in francoski delavci dohajajo vsak dan tje. Z napravo ribnikov bodo kmalu gotovi, potem prično graditi mejni zid, ki bo oklepal tolik prostor, kakoršnega ne nahajamo nikjer v deželi. V svrhu prevažanja pri ribnikih izkopane zemlje so zgradili precej dolgo železnico, za katero so 23. t. m. pripeljali z novomeškega kolodvora stroj s petimi pari konj. V notranjem bodo poleg glavnih in gospodarskih poslopij zgradili za vsakega redovnika posebno hišico z vrtom in malimi gospodarskimi pritlikinami, ker morajo biti Kartuzijanci po redovnih pravilih strogo ločeni drug od drugega in se snidejo le ob nedeljah in praznikih.

Občinske volitve v Kranju bodo za III. razred dne 2. maja, za II in I. razred pa 3. maja, vsakokrat popoldne.

Pri ustanovnem shodu vinarske zadruga v Novem mestu dne 1. maja t. l. se bodo sprejemali tudi novi člani. Zaradi tega se lahko udeležijo shoda zainteresirane iz vinorodnih okrajev Dolenjske, ki niso bili pri zadnjem shodu, ako želijo pristopiti društvu. Potrebne pristopnice se bodo razdelile pred zborovanjem ob 10. dopoldne. Čas za vplačevanje deležev se bode določil na ustanovnem shodu. Ker bo trajalo zborovanje najbrž do 1. popoldne, skrbel bode osnovni odbor tudi za to, da se bodo zborovalci lahko udeležili skupnega obeda, za kar se jim bode prigrasiti pred zborovanjem. Po obedu bode skupni ogled državnih nasadov v Bršljinu in potem ogled uzorne državne kleti v Novem mestu.

Odbita pritožba. Državno sodišče je odbilo protest slovenskih volivcev proti sestavi volivnega imenika pri lanskem državnoborski volitvi. Jedna pritožba se je odložila do prihodnje seje drž. sodišča.

Občinske volitve v Celovcu. Dopolnilne občinske volitve v Celovcu bodo 6., 8. in 11. maja.

Na Kureščeku, znanem božjem potu v izanski fari, bo tretjo povelikonočno nedeljo, to je 28. t. m. shod. Izanska fara se je zavežala za časa potresa 1895. leta to nedeljo romati h kraljici miru na Kurešček, da Bog odvrne na Marijino prošnjo od nas šibo potresa. Ob 10. bo na gori slovesna sv. maša in pridiga, sprejem novih udov v Marijino

družbo in potem slovesne litanije v Marijini kapeli zunaj cerkve. Vsako leto se je običajno tudi mnogo Ljubljancev udeležilo te lepe slovesnosti. Upamo, da jih tudi letošnje ugodno vreme mnogo privabi na Kurešček.

Odlikovanje. Kakor poročajo iz Kranja, je dovolil cesar, da sme pokojnemu gospodu Franu Dolencu podeljeni zlati zaslužni križ s krono i nadalje ostati v rodbini pokojnika.

Slovensko katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem vabi k 12. letnemu občinskemu zboru, ki se bode vršil v četrtek dne 9. maja t. l. v Celovcu v dvorani kat. rokodelskih pomočnikov. Začetek ob 2. uri popoldne. Vpored: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika o delovanju društva v preteklem letu. 3. Zapisovanje novih udov in vplačevanje letnih doneskov. 4. Volitev novega odbora in dveh pregledovalcev računov. 5. Poročilo o deželnem zboru. 6. Razne razprave, predlogi in nasveti. — K temu shodu se uljudno vabijo vsi udi političnega društva in tisti slovenski rodoljubi, ki se želijo zborovanja udeležiti in smejo z dovoljenjem odbora od udov vpeljani biti. — Odbor.

Slovenci propadli v — Gozdanjih. Iz Gozdanj na Koroškem se poroča, da so ondi zopet imeli občinske volitve, in sicer za tretji razred, ker je slavna c. kr. deželna vlada volitev v tem razredu razveljavila. Zavrgla je jeden slovenski glas in tako se je volitev morala še enkrat vršiti! Zaradi tega glasu je že pred prvo volitvijo reklamirala naša stranka; gospodje so torej že takrat imeli priložnost, razmišljati o njem, a še le po končani volitvi je slavna deželna vlada srečno našla dlako v jajcu in tako so morali še enkrat voliti! Druga volitev je imela za Slovence nesrečen izid. S silnim pritiskom se je nasprotnikom posrečilo, da so tokrat zmagali. C. kr. deželna vlada je sicer zavrgla jeden slovenski glas a volivnega imenika ni popravila, da si je bil nepostavno vpisani v volivni imenik. Učitelj je volil v tretjem razredu, dasi v tem razredu nima volivne pravice! Nasprotniki so slovenske pooblastila samolastno zavrgli, priznali le svoja, dasi niso bila postavna. Komisar — se za vse to ni zmenil! Tako se je nasprotnikom posrečilo z 59 glasovi zmagati, Slovenci so dobili 48 glasov. Seveda se je od slovenske strani zoper volitev vložil protest; deželna vlada bo torej še enkrat imela priložnost, pečati se s to volitvijo; bomo videli, kaj poreče sedaj!

Mešani vlak odpravljen. Po novem voznem redu z dne 1. maja 1901 ne bo mešanec šte. 100/101 med Ljubljano in Trstom več prevažal ljudi, dočim bo vozil vlak št. 14/13, ki je vozil doslej le do Ljubljane, do Trsta, ozir. iz Trsta. — Dne 30. aprila preneha že osebni promet pri mešanju šte. 100 od Ljubljane naprej; zato pa bo ta dan vlak številka 14 šel skozi do Trsta.

Novo zdravilišče z mrzlo vodo se ustanovi v Slatini.

Ljubljanske novice. Najdene človeške kosti. Danes dopoldne so našli delavci pri kopanju jam za ograjo za »Bežigradom« človeške kosti in zelo zarujavel nož. Najbrže se je svojedobno tu izvršil zločin. — Ušel je prisiljenec Jožet Pellis.

— Registrirana je »Tovarna sodovice«, registrovana zadruga z omejenim poročtvom. Zadrugi delež znaša 20 K. Udje prvega načelstva so gg. Jož. Maček, Jožet Kramar, Ivan Tosti, Franc Rozman, Franc Zabukovec, Peter Krisch in Rudolf Petrič. — Lov na roparja v ljubljanski okolici je danes popoldne napravila ljubljanska policija na Golovec. — Mrtev otrok na policijski stražnici. Včeraj je prinesla na policijsko stražnico neka ženska veliko škatljo s prošnjo, ako jo sme shraniti toliko časa, da se zopet vrne. Ker ženske precej časa ni bilo nazaj, odprli so stražniki škatljo in dobili v škatlji — mrtvega otroka. Hitro so pričeli stražniki loviti po Ljubljani dotično žensko in res so jo dobili v osebi — babice Fortuna, ki je bila namenjena domov, da dobi 1 gld. za mrtvaški ogled. Fortuna je bila, predno je prišla na stražnico, že pri mrtvaškem ogledu, kjer je opazila, da nima pri sebi denarja za takso. Tako je

prislo, da je razburila stražnike in bila aretovana. Naposled je morala s škatljo po gol dinar in ko so naposled dognali, da je res babica, ki je bila z mrtvim otrokom namenjena k sv. Krištofu, so jo izpustili.

Nezvestno od kapi zadeto so našli 23. t. m. ob 4. uri jutraj na potu proti Novemu mestu blizu trebanjske mitnice neko okolu 50 let staro žensko, doma bržkone iz čateške župnije. Dva moža sta jo prenesla v hišo posestnika Sila na Pristavi, kjer so ji poklicali zdravnika. Zavedla se ni isti dan in zdravnik sploh dvomi, da bi okrevala. Šla je bržkone na semenj v Novo-mesto.

Pravico javnosti je podelilo naučno ministerstvo zasebni dekliski soli »Elizabetišče« v Tomaju na Krasu.

Na semenj v Novem mestu 23. t. m. so prignali 120 konj, 1200 glav goveje živine in 2000 prašičev. Kupčija z mladimi prašiči je bila zelo živahna.

Nabor v novomeškem okraju V celem novomeškem okraju je prišlo na nabor od 844 stavodolžnih 772 mladeničev. Od teh so jih potrdili 151 v stalno armado, 39 pa v nadomestno rezervo, skupaj 190 nabornikov; 162 jih je šlo pred druge naborne komisije, 239 se jih nahaja brez uradnega dovoljenja v Ameriki, 5 v zaporu, štirim pa niso mogli priti na sled.

Dva otroka umorila je v Macelnovi vasi blizu Milštata na Koroškem 42letna gošča Marija Aprisnig. Dne 22. marca t. l. je zadušila svoje novorojeno dete. Ko so jo prijeli, je priznala, da je ravno isto storila že pred 12 leti.

Zverinski stariši. Iz Majšperga pišejo: Pred letom zginila je naenkrat tukaj 11letna deklica, hči Franca Bratuša, viničarja v majšperski župniji; nikdo ni vedel kam. Med tem najdejo mrtvo neko neznano deklico blizu Spielfelda; oče Bratuš pelje se tje in trdi, da je ista deklica njegova hči. Nikdo se pri nas ni več zmenil za dekle. Preteklo nedeljo vidimo naenkrat Bratuša uklenjenega. Tekom leta se je namreč dokazalo, da ona deklica pri Spielfeldu ni bila njegova hči. Kam pa bi njegovo dekle izginilo? Stvar je postala sumljiva, prijeli so očeta in sedaj je ta priznal strašni čin, ki ga je dovršil lani. On, oče, je svojo hči, 11letno dekle, sam umoril. Priznal je pred pričami po daljšem času, da je dekle zadavil, potem razkosal (kakor pravi, na 10 koscev) in posamezne kose sežgal; kosti, da bi prej zgorele, je baje stolkel, lase razrezal in raztrosil nekje. Nazadnje je trdil, da mu je pomagala pri tem strahovitem delu njegova žena, ki pa ni hotela tega priznati. Nadalje se bode vsa stvar pojasnila iz preiskave. Mož in žena sta seveda pod ključem. Omenimo še to, da se je on precej ogibal cerkve in — spovednice. Skoraj neverjetno, da zamore očetoovo srce kaj takega storiti!

Deklica na vojaškem naboru. Iz Ivnika na Štajarskem poročajo: V Ivniku se je pripetilo, da je bila neka deklica za dne 18. t. m. poklicana na vojaški nabor. Res je prišla, lično opravljena v gornještajski noši. Pozivnica k vojaškemu naboru ji je drzno zrla izza šopka, katerega si je pripela ob prsa. Cela stvar se je dogodila radi pomote. V krstni knjigi je bila namreč vpisana kot Alojzija, ne pa kot Alojzija.

Deželni tehnični urad na Goriškem. Deželni odbor goriški bo predlagal deželnemu zboru ustanovitev dežel. tehničnega urada.

Nagla smrt. V Solkanu je umrl v ponedeljek upokojeni major Karl Friedländer nagloma, sedeč ob črni kavi s cigareto v ustih. Pokopali so ga v Gorici z vojaškimi častmi.

Ukradena poštna blagajna najdena. Iz Ročinja se poroča: Ukradeno poštno blagajno našel je nek kmet blizu Soče pod Doblarjem. Bila je skoraj nepoškodovana, le nekaj ulomljena, manjkalo pa ni ničesa. Pa kaj so hoteli reveži — tatovi samo s poštnimi znamkami, ker v kasi še vinarja ni bilo!

Češki župani proti nemškim trgovcem. Češki župani olumuškega okraja so prebivalcem svojih občin oklicali s porabo občinskih bonnov, saj pri nakupovanju se prebivalstvo ozira na svojo narodno dolžnost. Vsak župan je za tak oklic dobil globe 50

K. Češki župani olumuškega okraja so na to soglasno sklenili, da odlože svoja mesta, ako bi se take kazni nadaljevali.

Potres na Laškem. Predvčeršnjim je bil na Laškem močan potres. Središče potresa je bilo v okraju Polombara Sabina v rimski provinciji. Nekaj hiš je tako poškodovanih, da ni mogoče v njih več stanovati. Prebivalstvo prebiva pod prostim nebom.

Organizacija natakarič se je pojavila v Monakovem. Organizacija šteje že 13.000 članic ter dela sosebno na to, da dobe natakaričice za oddih redno vsaj 10 ur prostega časa, v katerem se morejo zadostno spočiti.

Berač v avtomobilu. V Parizu se je pričel voziti nek berač v avtomobilu. Revež je hrom in se je dosedaj s težavo pomikal na nekem vozičku, katerega je pogajal naprej z dvema palicama. Sedaj mu je nek usmiljen bogataš kupil mal avtomobil in hromi berač je prišel sedaj na idejo, da z avtomobilom lahko opravlja delo postrežkov. In res je sedaj hromi berač v avtomobilu postal postrežček, katerega se pridno poslužujejo razni trgovci, da jim prenaša pisma.

Aretovan porotnik. Iz Berolina se poroča, da je v Moabitu prišel mej porotnim zasedanjem v porotno dvorano policijski uradnik ter je aretoval nekega porotnika, ker je le ta storil nek nenraven čin.

Velikanska nesreča v Griesheimu. Iz Frankobroda se brzojavno poroča, da se je v Griesheimu zgodila strahovita nesreča. Včeraj ob 4. uri popoldne se je pojavil v kemični tovarni »Electron« ogenj. V lokalu, kjer so se napolnjevali granati, so baš bili pri gašenju gasilci, ko se je pripetila eksplozija. Govori se o 50 mrtvih in 100 ranjenih. Odtod se je ogenj strahovito razširil. Ob 7. uri zvečer so pričeli zapuščati Griesheim prebivalci. Vsak trenutek se množi eksplozija kotlov. V Schwanheimu so se užgale tri hiše, nakar se je požar razširil na vso vas. Vodstvo »Elektrona« je poklicalo številno zdravnikov v Griesheim. Gorečo tovarno je obkolil vojaški polk. Zadoje vesti poročajo, da je žrtev požara 140 oseb.

Največ analfabetov v Evropi ima Rumunska. Ljudsko štetje je dokazalo, da mej 6 milijonov prebivalcev 4 milijonov ljudij ne razume niti branja niti pisanja.

Mučeniki. Iz Novega Jorka se poroča o strahoviti masakri v kapucinski naselbini v Maraguone v Braziliji. Indijanci so umorili štiri kapucince, sedem sester in nad sto otrok.

Abnormalitete V vasi Marianella pri Neapolju je 17letna kmetica porodila dvojčici, ki ste zraščeni skupaj. Teža deklic je 6 kilogramov, njihova velikost 60 centimetrov. Zdravniki pravijo, da bode te deklice živeli. Ilustrovani nemški listi prinašajo sedaj sliko deklice, ki ima človeški obraz, a po telesu igle, kakor medved jezevec. Cirkus Barnum & Bailey, ki pride meseca maja v Ljubljano, bode pripeljal s seboj mnogo takih abnormalitet.

Ženski mornarji. V Philadelphijo je dospel te dni parnik, na katerem službuje šest deklet kot kuharice, točajke in postrežkinje. Pripomniti je potreba, da je to ruski parnik »Urania«. Kapitan je izjavil, da so dekleta za ta posel sposobnejša, ker imajo več spretnosti in gibčnosti. Dejal je, da se ob času viharja vrlo obnašajo. Med mornarji se mnogo govori o tem. Doslej se je emancipacija omejevala samo na suho zemljo.

Dame v fraku. Iz Pariza se poroča, da je mej ondrotnimi damami zavladala nova moda — frak. Dame nosijo dolge ali kratke frake v najrazličnejših barvah in čipkah. V rokah nosi dama pri tej modi »mufo«, a da ni »mufo« prevroč, zato skrbi njegova sestavina, ki obstoji iz mnogovrstnih čipk in drugih lahkih stvari.

Izvirna karta kitajskega kraljestva. Zanimivo je, da ima kitajski dvor izvirno geografsko karto ogromnega kitajskega cesarstva, katero so leta 1718 izdelali — jezuitje. Karta je izdelana jako vestno ter je vsako mesto tako točno zaznamovano na njej, da ni treba še danes nič menjati. Tudi Tibet je še označen na tej karti. Karta je izdelana v merilu 1 : 1.000.000 in obsega 32 listov v osmini.

Časopisje na Angleškem. Na Angleškem izhaja po najnovejših izkazih 2488 listov, od teh 456 v Londonu, ki ima 33 dnevnikov. Na Škotskem je 216 listov, od teh 19 dnevnikov. Na Irskem je 1811 istov, od teh 20 dnevnikov.

Ženske v dvoboju. Iz St. Paula Minn. v Ameriki se poroča: Tukajšnja učiteljica telovadbe in borenja gospica Schrader je pozvala svojo strokovno kolegino iz Chikage gospico Alice Mover na dvoboj in sicer na sablje. Pogoji se glase na smrt. Dvoboj se bo vršil, kakor hitro dospe gospica Mover iz Chikage.

Društva.

(Družba sv. Cirila in Metoda) je imela avg. 132. vodstveno sejo dne 18. apr. t. l. v družbinih prostorih v »Nar. domu«. Navzočni: Tomo Zupan (prvomestnik) dr. Dragotin vitez Bleiweis Trsteniški, Martin Petelin (blagajnik), Luka Svetec (podpredsednik), dr. Ivan Svetina in Ivan Šubic; od nadzornišva Oroslov Dolenc. Svojo odločnost sta opravičila: odbornik Ivan Murnik in tajnik Anton Zlogar. Kot svetovalec sta bila povabljeni glasom 18. §. ostavek III.: družbin razsodnik in pooblaščenec dekan Veselove zapuščine, odvetnik dr. Francišek Stor in založnik kave v prid družbi sv. Cirila in Metoda, trgovec Ivan Jabačin. — Začetek ob 3. uri popoldne. Po običajnem prvomestnikovem pozdravu vsprejeli sta se obširni in temeljiti poročili obeh povabljenih svetovalcev v znanje. Blagajnik Martin Petelin je izkazal od 1. jan. do 18. aprila 1901. dohodkov 13.702-73 K, stroškov pa 11.383-26 K; torej prebitka 2319-47 K. Ta vodstvena seja se je bavila še prav posebno z nasveti in sklepi za družbo merodajnega po prvomestniku povzročene in sklicane dame shoda z dne 28. febr. t. l. v Ljubljani. — Ko se sprejmo razni nasveti in rešijo dosle prošnje, zaključili prvomestnik sejo ob pol 7 uri zvečer.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 26. aprila. (C. B.) V današnji seji poslanske zbornice so češki radikalci vložili nujni predlog v zadevi mučenja vojakov, o katerem se je takoj pričela razprava. Poslanec Klofač utemeljuje nujnost. Ko se je poslanec Herold v ime češkega kluba izjavil za nujnost in zahteval preosnove vojaškega kazenskega zakona, je bila razprava zaključena ter na predlog poslanca Fresla seja prekinjena, dokler ne pride v zbornico domobranski minister.

Dunaj, 26. aprila. Klofač in tovariši so vložili danes nujni predlog zoper slabo ravnanje z vojniki, ker se je nedavno vojak ustrelil zaradi slabega ravnanja, ter naštevajo še razne druge slučaje. Tudi se upirajo germanizaciji v armadi. V debati se je oglasilo več govornikov za in proti. Prvi je govoril dr. Herold za nujnost ter kritikoval obnašanje vojaške uprave v omenjenem slučaju, ker ni pustila preiskovati razlogov, iz katerih se je vojak ustrelil. Castnik se pač mogoče kaznuje, a to ne pride v javnost in ne ostraši drugih častnikov, da ne bi grdo ravnali z vojniki. Nato se je sprejel konec debate. Prejže pa je vložil posl. Fresl formalni predlog, da se seja tako dolgo prekine, da pride domobranski minister v zbornico, ker ni bil navzoč, in se telefonično pokliče. Ta predlog je bil sprejet s 94 proti 80 glasovom. Zanj so glasovali Poljaki, Čehi, slo-

vanski centrum, veleposestniki, Italijani, nemški radikalci in socialisti. Seja se je pretrgala od tri četrt na 2 do tri četrt na 3. Domobranski minister pride in govori zoper nujnost, ker se v novejšem času lepše ravna z vojniki, nego prej. Armada pričakuje od zbornice zaupanja in ga bo tudi opravičila. Za nujnost je govoril še Horica, potem se je debata končala.

Dunaj, 26. apr. Načelniki klubov desnice (Poljaki, veleposestniki, slovanski centrum, katoliško-ljudska stranka in antisemitje) so se posvetovali o postopanju proti katoliško cerkev žalečim interpelacijam nemških radikalcev. Sklenili so, da bodo z največjo odločnostjo postopali proti tem napadom na cerkev in da stopijo zaradi tega v dogovor z levico.

Dunaj, 26. aprila. Pri posvetovanju načelnikov klubov pri ministerstvem predsedniku glede programa za parlamentarno delo se je povdarjalo, da sedaj ni mogoče določiti programa za celih sedem tednov, ampak se naj delo določi od tedna do tedna. Formalen sklep se ni storil. Zahtevalo se je od ministerskega predsednika, da se skličejo deželni zbori. Ministerski predsednik je rekel, da to sedaj ni mogoče zaradi delegacij. Deželni zbori se skličejo po 15. juniju. Ministerski predsednik je prosil, da se dovoli šestmesečni proračunski provizorij.

Dunaj, 26. aprila. Glasom danes objavljenega komunikeja je katoliški centrum včeraj pritrdil Bärnreitherjevemu poslovnemu načrtu.

Dunaj, 26. aprila. Vladni kanalski predlog našteva nove vodne zveze. Leta 1903 se začne kopati. Vlada zahteva za zdaj 50 milijonov.

Dunaj, 26. aprila. Pododsek za podoželjenje zavarovalnic proti požarom je imel včeraj sejo. Vladni zastopnik Wolf je obljubil v 14 dneh predložiti potrebni material. Razprave se je mej drugimi udeleževal tudi posl. Vencajz.

Dunaj, 26. aprila. Ustavni odsek se je včeraj posvetoval o predlogu glede odprave § 14. Posl. Treuinfels, Ferjančič in Jaworski so se izjavili odločno proti predlogu, posl. Sileny pogojno za predlog. Konečno se je izvolil pododsek devetih članov.

Dunaj, 26. aprila. (C. B.) Sinoči z Dunaja v Krakov odšli brzovlak je na postaji Pohl severne železnice trčil ob tovorni vlak. Stroj in trije vozovi so skočili s tira. Strojvodja tovornega vlaka je ubit, devet potnikov in štirje uslužbenci ranjeni.

Konjce, 26. aprila. Jutri pogreb umrlega župnika Krambergerja na Koblju.

Frankobrod ob M., 26. aprila. Vsled eksplozije kotla v kemični tovarni »Electron« v Griesheimu včeraj popoldne ob 4. uri navstali ogenj še sedaj ni pogašen. Tudi vas onstran Mena, Schwanheim, je v ognju. Razpočili so dosedaj trije kotli. Govori se o 100 do 140 ubitih.

Frankobrod ob M., 26. aprila. (C. B.) »Generalanzeiger« poroča iz

Griesheimu, da so dosedaj našli 80 trupel pri eksploziji ponesrečenih oseb. Trdi se, da jih je še več pod razvalinami.

Kalkuta, 26. aprila. Velik orkan je včeraj v Mandalayu povzročil ogromno škodo. 12 oseb je ubitih.

Pekin, 26. aprila. Polkovnik Radford je z 800 možmi pregnal oddelek kitajskih roparjev pri Timing-fu. 50 roparjev je ubitih. Izmej Evropejcev je padlo 6 Angležev, dva Japonca in jeden Francoz.

Kolin, 26. aprila. »Köln. Zeitung« iz Pekina poroča, da se pod grof Waldersee s šestimi častniki za tri dni k velikemu zidu, kjer se nahajajo cesarski grobovi.

Čopiče za slikarje, pleskarje, zidarje in za domačo porabo ima v veliki izbi v zalogi trdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciskankulce. 228 16 11-10 Vnanja naročila proti povzetju.

Umrli so:

24. aprila. Ivan Pezdur, delavec, 56 let, Tržaška cesta 2, jetika. — Anton Zalar, pekov sin, 4 leta, Florjanske ulice 39, croup, diphtheria. — Marija Rebek, posestnica, 35 let, Francovo nabrežje 13, nephritis chron.

25. aprila. Josip Brajar, delavec, 59 let, Hradeckega vas 17, vodenica, morbus Brightii.

V bolnišnici:

22. aprila. Franciška Jančar, delavka, 15 let, jetika. — Ivana Mlakar, črevljarka žena, 29 let, jetika. 23. aprila. Fran Lorenc, prisiljenec, 34 let, pneumonia crouposa. — Marija Bajer, doinarica, 61 let, srčna hiba.

Žitne cene

dne 26. aprila 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 7-92	do 7-93
„ „ maj-junij	7-96	7-97
„ „ jesen	8-07	8-08
Rž za pomlad	8-02	8-03
„ „ maj-junij	7-94	7-95
„ „ jesen	7-16	7-17
Turšica za maj-junij	5-58	5-59
„ „ juli-avgust	5-58	5-59
„ „ september-oktober	5-87	5-88
Oves za pomlad	6-96	6-97
„ „ maj-junij	6-97	6-99
„ „ jesen	5-99	6-—

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 7-65	do 7-66
„ „ maj	7-67	7-68
„ „ oktober	7-80	7-81
Rž za april	7-81	7-83
„ „ oktober	6-78	6-79
Oves za april	6-82	6-83
„ „ oktober	5-60	5-62
Koruzna za maj	5-30	5-31
„ „ julij	5-39	5-40

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7-85	do 8-35
„ južne žel.	8-05	8-40
Rž	7-90	8-15
Ječmen	7-80	8-25
„ ob Tisi	7-20	8-25
Koruzna ogerska	5-76	5-80
Činkvant	6-75	7-10
Oves srednji	7-—	7-15
Fizol	8-00	10-00

Koledar katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani za l. 1901 z jako zanimivo in rabno vsebino, z imenikom učencev za več ko 400 šolarjev, z zapisnikom bolnikov, gospodarskim zapisnikom itd. stane v »Katoliški bukvarni« krasno vezan 2 K 30 h., po pošti pošiljan 10 h. več.

Umetnijski zavod
za slikanje na steklo
B. ŠKARDA v Brnu.

Izdeluje zlasti:
cerkvena okna
različne izvršitve.
Ceniki in strokovni svet brezplačno.
Osemkrat odlikovan s prvimi darili

— D u n a j s k a b o r z a . —

Dne 26. aprila.			Dne 25. aprila.		
Skupni državni dolg v notab			3-2% državne srečke l. 1854. 250 gl.		
Skupni državni dolg v srebru			5% državne srečke l. 1860. 100 gl.		
Avstrijska zlata renta 4%			Državne srečke l. 1864. 100 gl.		
Avstrijska kronska renta 4%			4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron		
Ogerska zlata renta 4%			Tisne srečke 4%		
Ogerska kronska renta 4%			Dunavske vravnave srečke 5%		
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.			Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878		
Kreditne delnice, 160 gl.			Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%		
London vista			Prioritetne obveznice državne železnice		
Nemški dr. bankovci za 100 m. nem. dr. velj.			„ „ južne železnice 3%		
			„ „ južne železnice 5%		
			„ „ dolenskih železnic 4%		
			Kreditne srečke, 100 gl.		
			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.		
			Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.		
			Ogerskega		
			Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.		
			Rudolfove srečke, 10 gl.		
			Salmove srečke, 40 gl.		
			St. Genois srečke, 40 gl.		
			Waldsteinove srečke, 20 gl.		
			Ljubljanske srečke		
			Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.		
			Akcije Ferdinandove sav. želez., 1000 gl. st. v.		
			Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.		
			Akcije južne železnice, 200 gl. sr.		
			Splošna avstrijska stavbinska družba		
			Montauska družba avstr. plan.		
			Trboveljska premogarska družba, 70 gl.		
			Papirnih rubljev 100		

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri trestanju, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako trestanje. Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
L. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarah, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doslej kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.